

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

NOOMITUS JA ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1.-1/21/535

Ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni jurist Signe Kerge
Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	02.07.2021 Tallinnas
Ettekirjutuse adressaat – isikuandmete töötleja	Kaitsevägi aadress: Juhkentali tn 58, 15007, Tallinn e-posti aadress: mil@mil.ee

RESOLUTSIOON:

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 3, isikuandmete kaitse seaduse (IKS) 56 lõike 1, § 56 lg 2 punkti 8 ning isikuandmete kaitse üldmääruse artiklite 5, 9 lõike 1 ja artikli 58 lõike 2 punkti d alusel teeme **täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:**

- lõpetada praktika, kus Kaitseväge meditsiinikeskuse töötajad vaatavad teiste isikute terviseandmeid tervise infosüsteemis ilma õigusliku aluseta, sh arvete menetlemise põhjendusel.

Määrame ettekirjutuse täitmise tähtajaks 15.07.2021

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Andmesubjektist kaebaja, kelle õigusi see ettekirjutus puudutab, saab vaidlustada käesoleva ettekirjutuse 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS

Kui isikuandmete töötleja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda isikuandmete töötleja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks isikuandmete kaitse seaduse § 59 lõike 1 alusel.

Kui riigiasutusest isikuandmete töötaja ei täida Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutust, pöördub inspektsioon isikuandmete kaitse seaduse § 59 lg 3 alusel protestiga halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspektsioon sai 10.02.2021 XXX kaebuse, mille kohaselt on Kaitseväge XXX teinud päringuid tema terviseandmete kohta tervise infosüsteemis.

ISIKUANDMETE TÖÖTLEJA SELETUS:

15.03.2021 selgitas Kaitsevärgi oma vastuses järgmist:

Edastan Kaitseväge poolsed vastused Andmekaitse Inspektsiooni 26.02.2021 järelevalvemenetluse algatamise kirjas toodud küsimustele.

1. Palun selgitage, miks ning millisel õiguslikul alusel on XXX teinud päringuid XXX terviseandmetesse?

Päring XXX terviseandmete kohta teostati XXX poolt tema ametikohajärgsete teenistusülesannete täitmiseks ning oli seotud XXXle Tartu Ülikooli Kliinikumi SA poolt osutatud teenuse eest esitatud arve menetlemise ning kontrolliga, kas arve tasumiseks on olemas alus (kas isik on vastavat teenust saanud).

Kaitseväge siseselt on reguleeritud ja määratud kuluvaldkonnad ja kuluvaldkonnapõhised ostujuhid (Kaitseväge juhataja 30.03.2020 kk nr 97). Sellest tulenevalt kinnitati mereväe ülema poolt 10.09.2020 käskkiri nr 33, millega määrati mereväes kuluvaldkondade volitatud kulu tegijad ja kuluhaldurid kuluvaldkonnapõhiste ostujuhtide juures. Antud käskkirjaga kinnitati XXX kulu tegijaks, nõudeesitajaks ja kuluhalduriks järgmistes kuluvaldkondades: apteegikaubad, meditsiini varustus ja seadmed ning meditsiiniteenused. XXXl, tegutsedes oma ametikohast tuleneva pädevuse raames, on kohustus eelnevalt veenduda lepingulise koostööpartneri poolt esitatud arvete õiguspärasuses ning põhjendatuses.

2. Kas päringute tegemine oli seotud töötaja poolsete tööülesannete täitmisega? Juhul, kui jah, siis palun täpsustage, milliste ülesannetega.

Jah, päringu tegemine oli seotud töötaja poolsete tööülesannete täitmisega. XXXl, tegutsedes oma ametikohast tuleneva pädevuse raames, on kohustus eelnevalt veenduda lepingulise koostööpartneri poolt esitatud arvete õiguspärasuses ning põhjendatuses.

12.10.2020 saabus mereväkke menetlemiseks Tartu Ülikooli Kliinikumi SA e-arve. Arve menetlemisega alustati XXX eemalviibimise tõttu 19.10.2020. Tartu Ülikooli Kliinikumi SA saadetud arvelt ei selgunud, millise teenuse ja isikuga seoses see esitatud oli ning sellest tulenevalt saadeti Tartu Ülikooli Kliinikumi SA-le täpsustav päring arve osas. Saabunud vastus oli lakooniline, sisaldades isiku nime, kuid puudus osutatud teenuse sisu.

Isikuandmete osas teostatud päring oli seotud XXXle Tartu Ülikooli Kliinikumi SA poolt osutatud teenuse eest esitatud e-arve menetlemise ning õiguspärasuse kontrolliga, kas arve tasumiseks Kaitseväge poolt on olemas alus. Digiloost selgus, et tegu oli töötervishoiuarsti visiidiga, mille järgselt saadud arve kinnitati ning maksmisele suunati.

Tavapäraselt osutab töötervishoiuarsti teenust mereväe teenistujatele Esmed Töötervishoid OÜ, kuid seoses ettevõtte töötervishoiuarstide hõivatuslega suunati XXX töötervishoiuarsti teenust saama Tartu Ülikooli Kliinikumi SA-sse.

Väeliigi või struktuuriüksuse meditsiinikeskuse ülem on eelarve eest vastutav ning seega kinnitab teenuse osutamise eest esitatud arved. Arvete põhjendatuse kinnitamiseks tuleb tal veenduda arve sisus ja konkreetsele isikule töötervishoiuteenuse osutamises. See on XXX ametialane pädevus.

3. Kas päringute tegemise ajal oli töötajal ravisuhe XXXga?

XXX selgituste järgi kuulus XXX Kaitseväes teenistuses olles tema nimistusse osas, mis oli

seotud isikuga seonduvate ja Kaitseväele esitatud meditsiiniarvete eest tasumisega Kaitseväe poolt.

Konkreetses aktiivses haigusjuhu mõistes (patsient tuleb kaebustega ja ta suunatakse uuringutele või eriarsti konsultatsioonile ehk siis kulutuste tegemisele) päringu tegemise ajal ravisuhet ei olnud.

4. Kas XXX on kellelegi edastanud XXX isikuandmeid (sh eriliigilisi isikuandmeid)? Juhul, kui jah, siis palun täpsustage kellele ning millisel alusel.

1) Mereväe juristi palvel andis XXX 06.01.2021 selgitusi XXX esindaja poolt saadetud küsimustele, mis puudutasid 2020 aasta oktoobris XXX terviseandmetesse tehtud päringut.

2) Andmekaitse Inspeksiooni 26.02.2021 päringuga seotult edastas XXX Kaitseväe andmekaitse peaspetsialistile vastuskirja koostamiseks teavet XXX terviseandmetesse päringu tegemise kohta.

5. Palun esitada omapoolsed selgitused ja põhjendused, mida peate vajalikuks antud asjas lisada.

XXX soovib välja tuua, et kindlasti ei toimunud tema poolt XXX isikuandmete osas pahatahtlikku päringu tegemist digiloost.

Andmekaitse Inspeksioon esitas seepeale täiendava järelepärimisele ning Kaitsevägi vastas sellele kuupäeval 12.05.2021:

Edastan Kaitseväe poolsed vastused Andmekaitse Inspeksiooni 27.04.2021 täiendavale järelepärimisele isikuandmete kaitse asjas.

1. Millisel IKÜM artiklis 9 loetletud õiguslikul alusel vaatas XXX XXXi terviseandmeid tervise infosüsteemis? Kui selline isikuandmete töötlemine on ettenähtud siseriikliku õigusaktiga, siis palume viidata konkreetsele sättele.

XXX selgituste kohaselt vaatas ta terviseandmeid IKÜM artikli 9 lõike 2 punkti h alusel, mis sätestab, et IKÜM artikkel 9 lõiget 1 ei kohaldata, kui töötlemine on vajalik ennetava meditsiini või töömeditsiiniga seotud põhjustel, töötaja töövõime hindamiseks, meditsiinilise diagnoosi panemiseks, tervishoiuteenuste või sotsiaalhoolekande või ravi võimaldamiseks või tervishoiu- või sotsiaalhoolekandesüsteemi ja -teenuste korraldamiseks, tuginedes liidu või liikmesriigi õigusele või tervishoiutöötajaga sõlmitud lepingule ja eeldusel, et lõikes 3 osutatud tingimused on täidetud ja kaitsemeetmed kehtestatud.

Vastavalt töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 13 lg 1 p 6² on tööandja kohustatud korraldama töötervishoiuteenuste osutamist ja kandma sellega seotud kulud. Sama seaduse § 13¹ lg 7 sätestab tervisekontrolli osas, et tööandja kannab tervisekontrolliga seotud kulud. Tervisekontroll tehakse tööajal ja töötajale makstakse sellel ajal keskmist tööpäevatasu.

Kaitseväe korralduse seaduse (KKS) § 35¹ lg 1 sätestab, et Kaitseväes osutab tervishoiuteenust tervishoiutöötaja tervishoiuteenuste korraldamise seaduses üldarstiabi ja eriarstiabi osutamist reguleerivate sätete kohaselt. KKS § 35² järgi võib Kaitseväe struktuuriüksuse koosseisu kuuluda meditsiinikeskus, milles osutatakse vähemalt ühte järgmistest meditsiiniteenustest: üldarstiabi, Kaitseväe kiirabi, haiglaväline arstiabi.

Tervishoiuteenuste korraldamise seadus § 4¹ lg 1¹ p 1 sätestab, et tervishoiuteenuse osutajal, kellel on seadusest tulenev saladuse hoidmise kohustus, on õigus töödelda isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks, lähtudes sama seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärgist.

Võlaõigusseaduse § 768 lg 1 sätestab tervishoiuteenuse osutaja saladuse hoidmise kohustuse.

Alates 2020. aastast jagati Kaitseväe eelarve kuluvaldkonna põhiselt ostujuhtide alla

(Kaitseväe juhataja 30.03.2020 kk nr 97). Sellest tulenevalt kinnitati mereväe ülema poolt 10.09.2020 käskkiri nr 33, millega määrati mereväes kuluvaldkondade volitatud kulu tegijad ja kuluhaldurid kuluvaldkonnapõhiste ostujuhtide juures. Antud käskkirjaga kinnitati XXX kulu tegijaks, nõudeesitajaks ja kuluhalduriks järgmistes kuluvaldkondades: apteegikaubad, meditsiini varustus ja seadmed ning meditsiiniteenused. XXXI, tegutsedes oma ametikohast tuleneva pädevuse raames, on kohustus eelnevalt veenduda lepingulise koostööpartneri poolt esitatud arvete õiguspärasuses ning põhjendatuses.

Üldistes kuluvaldkonnapõhistes juhistes ostujuhtimisele Kaitseväes on mh välja toodud ka meditsiiniteenuste osutamise valdkonna arvete menetlemine, sh tervishoiuteenuste arved. Arvete menetlemise osas on märgitud, et struktuuriüksus saab eelneva kooskõlastuse teenuse tellimiseks. Arve saabumisel kontrollib ostujuht arve õigsust, vajadusel täpsustab, veendub eelarveliste vahendite olemasolust ja kooskõlastab arve. XXXI puudus teave XXXle töötervishoiukontrolli teenuse tellimise kohta.

Väeliigi või struktuuriüksuse XXX on oma üksuses meditsiinieelarve eest vastutav ning kinnitab teenuse osutamise eest esitatud arved. Arvete põhjendatuse kinnitamiseks tuleb tal veenduda arve sisus ja selles, kas konkreetsele isikule teenust osutati. Kontrollimata andmetega arvete kinnitamine on keelatud ning niisugune tegevus on kvalifitseeritav teenistuskohustuste rikkumisena kaitseväe distsiplinaarseaduse mõistes.

2. Miks ei esitatud täpsustavaid küsimusi seoses Kaitseväele esitatud arvega Tartu Ülikooli Kliinikum SA-le või XXXle?

12.10.2020 saabus mereväele menetlemiseks Tartu Ülikooli Kliinikumi SA e-arve 20K00991, mille tasumise tähtaeg oli 21.10.2020. Arvelt ei selgunud, millise teenuse ja isikuga seoses see Kaitseväele esitatud oli. Arve menetlemisega alustati XXX eemalviibimise tõttu seoses puhkusega (perioodil 12.10.-16.10.2020) alles 19.10.2020.

Tulenevalt eeltoodust saadeti 20.10.2020 kell 10:12 Tartu Ülikooli Kliinikumi SA-le täpsustav päring arve nr 20K00991 (summa 49,79€) ja patsiendi osas, et Kaitseväe poolt saaks arvet kontrollida, kinnitada ja maksmisele suunata. 21.10.2020 kell 10:06 saabus Tartu Ülikooli Kliinikumi SA-lt vastusena krüpteeritult koondarve lisa, mis oli lakooniline, sisaldades XXX, nime ja teenuse osutamise kuupäeva (15.09.2021), kuid puudus osutatud teenuse sisu.

Kuna TÕ Kliinikumi SA-lt saadud vastus ei andnud vajalikku teavet osutatud teenuse tuvastamiseks XXXI puudus teave XXXle võimaliku teenuste osutamiste kohta, mille eest oleks pidanud Kaitseväele eraldatud riigieelarvelistest vahenditest tasuma, siis välistamaks arve maksmisel vigade tekkimist ja riigi rahaliste vahendite mittesihotstarbelist kasutamist tehti päring patsiendi terviseandmetesse.

XXXlt täiendava selgituse mitte küsimine oli seotud sellega, et XXX viibis perioodil 16.09.-22.12.2020 (alates järgmisest päevast pärast Tartus toimunud töötervishoiukontrolli) töövõimetuslehel ja tööandjal ei olnud õigust teda tülitada. Selle tegi XXX juba 08.04.2020 selgeks mereväebaasi ülemale, kes soovis saada teavet dokumendihaldussüsteemis 02.04.2020 XXX poolt toimunud dokumendi nr 12432 faili kustutamise asjus. Mereväebaasi ülemale vastas W'XXX, et vastamine on talle äärmiselt koormav ning tuletas meelde, et viibib töövõimetuslehel¹.

Arvestades, et XXXI puudus teave XXXle töötervishoiukontrolli teenuse tellimise kohta, kuid arve kooskõlastamise jaoks oli vaja täiendavat infot ning austades XXX varasemat soovi, siis polnud mõeldav isikuga kontakteerumine tema töövõimetuslehel viibimise perioodil.

¹ Töölepingu seadus § 19 p 2.

XXX toob välja, et sellel hetkel teostati terviseandmete päring tervise infosüsteemist viimase võimalusena.

Esimene päring tervise infosüsteemist XXX kohta teostati 21.10.2020 kell 10:10 ja viimane 10:25 ehk vahetult pärast TÜ Kliinikumi SA-lt vastuse saamist, millest ei selgunud teenuse sisu ning mille tõttu polnud võimalik arvet kohe maksmisele suunata. Isikuandmete osas teostatud päring oli seotud XXXle Tartu Ülikooli Kliinikumi SA poolt osutatud teenuse eest esitatud e-arve menetlemise ning õiguspärasuse kontrolliga, kas arve tasumiseks Kaitseväge poolt on olemas alus. Kui tervise infosüsteemist selgus, et tegu oli töötervishoiuarsti visiidiga, arve kinnitati ning suunati maksmisele.

XXX, arvestades arve täpsustamisega seotud asjaolusid, arve maksmise tähtaega ja kohustust kinnitada teenuse osutamisega seotud arve õigsus, võttis antud olukorras vastu kaalutlusotsuse tervise infosüsteemist päringu teostamiseks. Lisada saab, et kindlasti ei toimunud tema poolt XXX isikuandmete pahatahtlikku töötlemist.

Kaitseväge, antud juhtumist tulenevalt, vaatab üle senise töökorralduse tervishoiuteenuste eest esitatavate arvete menetlemisel. Tervishoiuteenuste eest esitatavate arvete menetlemise paremaks toimimiseks ning tulevikus sarnaste juhtumite vältimiseks, sh sisemise töökorralduse parendamiseks, saame anda Kaitseväge siseselt, koostöös valdkonna ostujuhiga struktuuriüksustele täpsemad arvete kontrollimise ja kinnitamisega seonduvad suunised.

3. Palume täpsustada oma vastust küsimusele, kas päringute tegemise ajal oli töötajal ravisuhe XXXga. Toote välja, et isik kuulus teenistuses olles XXX nimistusse osas, mis oli seotud isikuga seonduvate ja Kaitsevägele esitatud meditsiiniarvete eest tasumisega Kaitseväge poolt. Tahame teada, kas XXX kuulus XXX nimistusse patsiendina, st kas XXX osutas isikule tervishoiuteenust?

XXX hinnangul kuulus XXX Kaitseväes teenistuses olles tema nimistusse patsiendina osas, mis käsitleb õigust saada tervishoiuteenust Kaitseväes, näiteks erakorralise abi osutamine (kui seda peaks Kaitseväes teenistuses olles vaja minema) ja Kaitsevägele isikuga seotud tervishoiuteenuste osutamise eest tasumisega Kaitseväge poolt (töötervishoiuteenus, töötervishoiuarsti poolt määratud protseduurid nt massaaž, nägemisteravust korrigeerivad abivahendid). Sellest tulenevalt kuulus XXX XXXi nimistusse patsiendina.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Kaebuse esemeks on Kaitseväge kui tööandja poolt isiku terviseandmete vaatamine tervise infosüsteemis.

Toome esmalt välja, et igasuguseks isikuandmete töötlemiseks peab olema õiguslik alus – kas isiku nõusolek või muu üldmäärusest tulenev alus (isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklid 5 ja 6). Olukorras, kus tegemist on eriliigiliste isikuandmete (sh terviseandmete) töötlemisega, saab õiguslik alus andmetöötlusteks tuleneda IKÜM artiklist 9. Rõhutame, et IKÜM art 9 lõike 2 punktid b ja g-j ei ole iseseisvad alused eriliigiliste isikuandmete töötlemiseks, konkreetne töötlemise alus peab tulenema liidu või liikmesriigi õigusest ja vastama IKÜM art 9 lõike 2 vastava punkti nõuetele.

Lisame, et terviseandmed on IKÜM artikkel 4 järgi füüsilise isiku füüsilise ja vaimse tervisega seotud isikuandmed, sealhulgas temale tervishoiuteenuste osutamist käsitlevad andmed, mis annavad infot tema tervisliku seisundi kohta. Seega kuulub tervisekontrolli otsus ning selle sisu samuti terviseandmete alla.

Terviseandmete töötlemise õigus on ainult arstil, kellel on isikuga ravisuhe, tervishoiuteenuse osutajal, kui kavandatakse tervishoiuteenuse osutamist, sõlmitakse tervishoiuteenuse osutamise leping ning seda täidetakse või andmeid töödeldakse muul tervishoiuteenuse korraldamise seaduse § 56 lõike 1 punktis 7 sätestatud eesmärgil. Seda ei saa laiendada teistele tervishoiutöötajatele muudeks eesmärkideks, sh raviarve kontrolliks.

Eristada tuleb, kas Kaitseväge meditsiiniiosakonna töötaja osutab töötajale tervishoiuteenust kui tervishoiuteenuse osutaja, tulenevalt kaitseväge korralduse seaduse (KKS) § 35¹ lõikest 1, ning vaatab sel põhjusel tervise infosüsteemist isiku terviseandmeid, või puutub meditsiiniiosakonna töötaja kokku isikuga kui tööandja. Antud juhul on tegemist olukorraga, kus Kaitseväge töötles isiku terviseandmeid kui tööandja. XXX on teinud päringu tervishoiuteenuse osutajana isiku kohta, kellega tal puudus ravisuhe. Sel põhjusel ei olnud päring seaduslik.

TTKS § 59³ sätestab, kellel ja mis eesmärkidel on digiloo andmete juurdepääsu õigus. Eelnimetatud paragrahvi lõike 2 kohaselt on tervishoiuteenuse osutajal juurdepääs tervise infosüsteemis olevatele isikuandmetele sama seaduse § 4¹ lõigetes 1–1² sätestatud eesmärkidel ja korras. Täpsem kord on sätestatud tervise infosüsteemi põhimääruses, mille § 11 lg 1 kohaselt on tervishoiuteenuse osutajal infosüsteemis olevatele isikuandmetele juurdepääs tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks, teenuse osutamise lepingu sõlmimiseks ja täitmiseks ning tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 56 lõike 1 punktis 7 sätestatud ulatuses ja eesmärgil.

Ehk siis eeltoodust tulenevalt on digiloost andmete vaatamise õigus meditsiinitöötajal, kellel on isikuga ravisuhe.

Kaebuse kohaselt ei olnud XXX isiku raviarstiks. Seega ei saa andmete vaatamise õigust laiendada selliselt, nagu see õigus oleks lihtsalt tervishoiuteenuse osutajal, kellel ei ole konkreetse isikuga ravisuhet. Seda enam, et andmeid ei vaadatud ravi osutamiseks. Seega toimus töötaja poolt isiku andmete vaatamine tervise infosüsteemist ilma õigusliku aluseta.

Töötajate terviseandmeid on õigus töödelda *küll* töö tervishoiuarstil, kellele on see kohustus pandud. Teenuse osutamise kohustus oli Kaitseväge poolt antud SA Tartu Ülikooli Kliinikumile. Tööandja saab otsustada töötajate tervisekontrolli suunamise üle ning selle alused on välja toodud töötajate tervisekontrolli korras².

Kusjuures töötervishoiuarst ei edasta tööandjale terviseandmeid (sh diagnoosi) vaid annab hinnangu töötaja tervises seisundile ja teeb otsuse, kas töökeskkond või töökorraldus sobib töötajale või mitte. Terviseandmed antakse vaid kontrolli läbinud isikule.

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/117072018003?leiaKehtiv>

Tööandja ei tohi tervishoiuteenuse osutajalt ega töötajalt nõuda:

- diagnoosi märkimist arstitõendisse ega haigusloo esitamist;
- rasedakaardi esitamist;
- töötervishoiuarstilt töötaja tervisekontrolli kohta seaduses nimetamata andmete või dokumentide esitamist;
- kutsehaigestumise ja tööõnnetuse korral seaduses nimetamata andmete esitamist.

Järelikult ei tohi tööandja nõuda ei tervishoiuteenuse osutajalt ega töötajalt temale osutatud teenuse sisu kirjeldust.

Seega ei reguleeri Tervishoiu ja tööohutuse seadus tööandja õigust saada infot töötajate terviseandmete kohta, vaid reguleerib tööandja ja töötaja õigusi ja kohustusi tervisekontrolli läbiviimiseks ja ohutu töökeskkonna loomiseks.

Arusaamatuks jääb, miks ei küsitud osutatud teenuse sisu kohta täpsustusi SA Tartu Ülikooli Kliinikumilt ning selle asemel kontrolliti informatsiooni tervise infosüsteemist. Kaitsevägi on oma selgituses öelnud, et kliinikumi vastus ei olnud piisav raviarve tasumise kinnitamiseks, kuid see ei oleks takistanud Kaitseväl küsida lisaselgitusi olukorra tuvastamiseks.

Kokkuvõtteks peab tööandja alati leidma töötajate terviseandmete töötlemiseks õigusliku aluse, mis peab olema selgelt seaduses sätestatud. Inspeksioon on seisukohal, et Kaitseväe poolt kirjeldatud olukorras saab selleks aga olla ainult nõusolek, ning ilma töötaja nõusolekuta ei saa tööandja minna tervise infosüsteemi isiku terviseandmetega tutvuma või nõuda töötaja poolt muu info avaldamist või töödelda tema (tervise)andmeid.

Tulenevalt eeltoodust teeb Andmekaitse Inspeksioon Kaitsevæle ettekirjutuse taoline praktika lõpetada ning ilma õigusliku aluseta töötajate andmeid edaspidi sel viisil mitte töödelda.

NOOMITUS JA VÄÄRTEOMENETLUSE ALGATAMATA JÄTMINE

Andmekaitse Inspeksioon selgitab, et tegemist on rikkumisega isikuandmete kaitse seaduse³ § 71 mõistes. Mitte miski ei anna luba ilma õigusliku aluseta terviseandmete vaatamiseks tervise infosüsteemist. Ehk siis infosüsteemist andmete vaatamise õigus on meditsiinitöötajal, kellel on isikuga ravisuhe. Seda antud juhul ei olnud ning seega on selline tegevus täiesti lubamatu. Kaitsevægi peab olema suuteline õigesti rakendama õigusaktidest tulenevaid reegleid terviseandmete töötlemisel ning tagama, et ka asutuse töötajad oleksid teadlikud neist reeglitest ja järgiksid neid. Teadmata jääb see, kuivõrd nimetatud töötaja isiklikult mõistab terviseandmete ja tervise infosüsteemi kasutamise reegleid. Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul vajab Kaitsevægi koolitust terviseandmete töötlemise osas.

Väärteomenetluse seadustiku⁴ § 3¹ lg 1 sätestab väärteomenetluse kohustuslikkuse, kui tegu ei ole kohtuvälise menetleja veendumuse kohaselt vähetähtis või puuduvad VTMS §-s 29 sätestatud väärteomenetlust välistavad asjaolud. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt ei pea

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/104012019011>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/128052021013?leiaKehtiv>

vähetähtsa väärteo korral väärteomenetlus alustama ja võib piirduda väärteo tunnustega teo toimepannud isiku suulise hoiatamisega.

Arvestades, et XXX ei teinud päringuid oma uudishimust lähtuvalt, et pea Andmekaitse Inspektsioon põhjendatuks antud olukorras algatada väärteomenetlust ning karistada Kaitseväge töötajat väärteokorras ilma õigusliku aluseta tehtud päringute tegemise eest.

Lähtuvalt seega faktilistest asjaoludest ning sellest, et XXX vaatas kaebaja terviseandmeid ilma õigusliku aluseta, **teeme talle isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 58 lg 2 punkti b ja VTMS § 3¹ lõike 2 alusel noomituse ja juhime tähelepanu järgnevale:**

Igasuguseks isikuandmete töötlemiseks peab olema õiguslik alus, mis eriliiki isikuandmete korral tuleneb isikuandmete kaitse üldmääruse artiklist 9. Ilma õigusliku aluseta on isikuandmete töötlemine keelatud.

Eelnevale tuginedes lõpetame asjas järelevalvemenetluse.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Signe Kerge
jurist
peadirektori volitusel